

Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013

Σε παράρτημα παρατίθεται ενημερωτικό κείμενο σχετικά με το πλαίσιο και τις διαδικασίες μέσα στα οποία εγγράφεται η συγκεκριμένη αποστολή του ΙΣΤΑΜΕ.

1. Το ΙΣΤΑΜΕ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2007-2013

Το ΙΣΤΑΜΕ δεν μπορεί να είναι απόν από τη συζήτηση για τον αναπτυξιακό σχεδιασμό της Ελλάδας για την περίοδο 2007-2013. Η αναπτυξιακή πολιτική μιας χώρας - ιδίως για την Ελλάδα- αποτελεί κορυφαίο θέμα πολιτικού προσανατολισμού και επηρεάζει σχεδόν το σύνολο των θεμάτων οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Επιπρόσθετα η επεξεργασία θέσεων για ένα μελλοντικό πρότυπο ανάπτυξης αποτελεί πράγματι μια αναπόφευκτη υποχρέωση στο πλαίσιο της διαμόρφωσης μιας συνολικής πολιτικής πλατφόρμας για την Ελλάδα του μέλλοντος.

Ωστόσο, η διαμόρφωση εναλλακτικής στους Κυβερνητικούς σχεδιασμούς πρότασης για την περίοδο 2007-2013 αποτελεί σύνθετο και φιλόδοξο εγχείρημα για τους εξής λόγους:

- | Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός αποτελεί σε σημαντικό βαθμό υπερσύνολο που καλύπτει πολύ μεγάλο μέρος ενός συνολικού πολιτικού προγράμματος. Στην πραγματικότητα το αναπτυξιακό πρόγραμμα 2007-2013 (με ολοκλήρωση το 2015) πρέπει να στηρίζεται σ' ένα αναπτυξιακό όραμα για την Ελλάδα του 2020 στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης και συνολικής θεώρησης για τις προοπτικές και το μέλλον της χώρας μας.
- | Ως εκ τούτου η φύση ενός Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης 2007-2013 είναι εξ ορισμού διατομεακή και συνθετική.

Είναι προφανές πως οι θέσεις του ΙΣΤΑΜΕ πρέπει να είναι το προϊόν μιας διαδικασίας:

- | που εξασφαλίζει την επιστημονική επάρκεια και ποιότητα του εγχειρήματος,
- | επιστημονικής και πολιτικής τεκμηρίωσης και ανάλυσης,
- | κοινωνικής διαβούλευσης θεματικά αλλά και περιφερειακά,
- | και, τέλος, που δεν καταλήγει σε αόριστο και αφηρημένο σχεδιασμό αλλά σε προϊόν αξιοποιήσιμο και αφομοιώσιμο από την κοινωνία και το πολιτικό σύστημα και ιδίως από το «μέτοχο» του ΙΣΤΑΜΕ.

Ωστόσο, είναι εξίσου σαφές πως υφίστανται και άλλοι περιορισμοί:

- | Πρέπει «κάποιες» θέσεις να «παραχθούν» σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Αλλιώς δεν θα υπάρχει αντίλογος στους Κυβερνητικούς σχεδιασμούς που δεν μπορούν να αργήσουν ακόμη για πολύ.
- | Οι όποιες θέσεις αναπτυχθούν θα ήταν στην παρούσα φάση άκαιρο και πρακτικά αδύνατο να αποτελούν ολοκληρωμένη πλατφόρμα.

2. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Με βάση τα ανωτέρω, διατυπώνεται στη συνέχεια μια πρόταση ως προς το περιεχόμενο, τη διαδικασία, το χρονοδιάγραμμα και τον τρόπο οργάνωσης της δουλειάς του ΙΣΤΑΜΕ σε σχέση με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013.

Παραγόμενο Προϊόν

Για πολλούς λόγους, δεν πρέπει ο στόχος (στην παρούσα φάση τουλάχιστον) να είναι η επεξεργασία ενός αναλυτικού αναπτυξιακού προγράμματος για την περίοδο 2007-2013.

Προτείνεται η παραγωγή ενός κειμένου στρατηγικού προσανατολισμού για την περίοδο 2007-2015 μερικών δεκάδων σελίδων που μπορεί να αποτελέσει τη βάση για περαιτέρω επεξεργασίες στη συνέχεια, είτε θεματικές, είτε περιφερειακές. Το κείμενο αυτό θα είναι ένα ολιγοήμερο executive summary ενός ολιγοήμερου Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης 2007-2013 που θα ετοιμάζε το ΙΣΤΑΜΕ. Επί της ουσίας, είναι σαφές πως υπάρχει χώρος και ανάγκη για την παραγωγή θέσεων που δεν θα είναι μια απλή επανάληψη του Β' και Γ' ΚΠΣ, αλλά που θα ανταποκρίνονται στις μελλοντικές προκλήσεις, αφομοιώνοντας τις θετικές και αρνητικές εμπειρίες του παρελθόντος.

Ενδεικτικά περιεχόμενα:

- Εξελίξεις σε επίπεδο ΕΕ: σημερινή κατάσταση, προοπτικές.
- Η αναπτυξιακή θέση της Ελλάδας στην ΕΕ: παρελθόν, παρόν και μέλλον
- Αποτελέσματα και εμπειρίες του Β' και Γ' ΚΠΣ
- Η κατάσταση των ελληνικών Περιφερειών: περιφερειακές ανισότητες, αναπτυξιακές προοπτικές
- Συνάφεια με θέματα διακυβέρνησης και οργάνωσης του Κράτους
- Θεματικές και Περιφερειακές Αναπτυξιακές Προτεραιότητες για την Ελλάδα του 2015
- Διασύνδεση με οριζόντιες πολιτικές: Λισσαβόνα, ΚΑΠ, περιβάλλον, απασχόληση,...

Διαδικασία και οργάνωση

Λόγω της ιδιομορφίας της αποστολής, προτείνεται να ακολουθηθεί διαφορετικό από το σύνηθες οργανωτικό σχήμα ως εξής:

- Η επεξεργασία του «ΕΣΣΑ» θα τελεί υπό την ευθύνη τριμελούς επιτροπής από το Δ.Σ. Ο ρόλος της Επιτροπής είναι η συνολική καθοδήγηση του έργου καθώς και η επικύρωση - εμπλουτισμός - σχολιασμός των τελικών κειμένων.

- Βασικός «rapporteur» προτείνεται να αναλάβει ο Καθ. Ηλ. Πλασκοβίτης. Η δουλειά του/των rapporteur θα στηριχθεί κυρίως στο input που θα προέλθει από 2 πηγές:
  - Τις συμβολές τρίτων προσώπων που θα ζητηθούν προκειμένου να συγκροτηθεί το υλικό βάσης επί του οποίου θα εκπονηθεί η πρόταση του ΙΣΤΑΜΕ. Π.χ. η δημοσιονομική κατάσταση της Ελλάδας, οι νέες προκλήσεις στον τομέα της παιδείας, οι προτεραιότητες τουριστικής πολιτικής, κ.ο.κ... Προτείνεται να ζητηθούν άνω των 15 τέτοιων κειμένων-συνεισφορών.
  - Οι θέσεις που θα επεξεργαστεί το ΙΣΤΑΜΕ για το ΕΣΣΑ 2007-2013 αφορούν και άλλους (πέραν αυτού της οικονομίας) Θεματικούς Κύκλους του ΙΣΤΑΜΕ, αν όχι όλους τους Θεματικούς Κύκλους. **Για το λόγο αυτό, προτείνεται να υπάρχει review των παραγόμενων συνθετικών κειμένων εκ μέρους όλων των Θεματικών Κύκλων.**
- Η κοινωνική διαβούλευση προτείνεται σε πρώτη φάση να περιοριστεί στις συναντήσεις με τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους που θα προγραμματιστούν ούτως ή άλλως, ανεξαρτήτως ΕΣΣΑ 2007-2013. Στις εν λόγω συναντήσεις θα τους ανακοινωθεί πως το ΙΣΤΑΜΕ αναλαμβάνει τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία και πως είναι στη διάθεσή τους σε περίπτωση που θα επιθυμούσαν να διατυπώσουν ιδέες ή/και απόψεις.
- Πρέπει να υπάρχει ουσιαστικός συντονισμός με τις λοιπές πρωτοβουλίες του ΙΣΤΑΜΕ (π.χ. νέα ΚΑΠ,...).
- Πρέπει σε κάθε βήμα, να υπάρχει στενός συντονισμός (στο μέτρο του δυνατού) με τα όργανα του ΠΑΣΟΚ ώστε το εγχείρημα να μην βρεθεί «μετέωρο».
- Στο τέλος της διαδικασίας θα εξετασθούν αφενός μεν ο τρόπος δημοσιοποίησης του «πονήματος» και ο τρόπος διάχυσής του (κυρίως περιφερειακά), αφετέρου δε πιθανές περαιτέρω επεξεργασίες, συνολικές, θεματικές ή περιφερειακές.

Χρονοδιάγραμμα

Έναρξη εργασιών:	Αρχές Απριλίου 2005
Αναλυτικό πλάνο εργασιών:	Μέσα Απριλίου 2005
Συλλογή βασικών κειμένων:	Μέσα Ιουνίου 2005
Πρώτο draft:	Τέλος Ιουλίου 2005
Final draft:	Μέσα Σεπτεμβρίου 2005
Δημοσιοποίηση:	Τέλη Σεπτεμβρίου 2005 -

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Background Information)

1. Η ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Από την εποχή του Α' ΚΠΣ, η περίοδος αναπτυξιακού προγραμματισμού σε εθνικό επίπεδο ακολουθεί για προφανείς λόγους το χρονισμό των περιόδων χρηματοδότησης των Διαρθρωτικών Ταμείων της ΕΕ.

Η παρούσα περίοδος αφορά τα έτη 2000-2006 όσον αφορά τον προγραμματισμό και την εκκίνηση ενεργειών, ενώ η υλοποίηση εκτείνεται έως το 2008. Το σύνολο των προγραμμάτων και ενεργειών που χρηματοδοτούνται στην Ελλάδα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ είθισται να αναφέρεται με τον όρο «Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης», ή ΚΠΣ 2000-2006. Στην πραγματικότητα ο όρος «Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης» αφορά περίπου το 80% των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων που είναι κατανομημένοι στη χώρα μας. Το υπόλοιπο 20% αφορά το Ταμείο Συνοχής και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες (INTERREG, LEADER+, URBAN+, EQUAL).

2. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑ ΤΟ 2007 ΠΕΡΙΟΔΟ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

Για την περίοδο μετά το 2007, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε στις αρχές του 2004 αναλυτικές προτάσεις**, που αφορούν τόσο τη συνολική εξέλιξη του Κοινοτικού Προϋπολογισμού (στην κοινοτική ορολογία: «Δημοσιονομικές Προοπτικές 2007-2013»), όσο και τον επαναπροσανατολισμό των Διαρθρωτικών Ταμείων και την προικοδότησή τους για την αντίστοιχη περίοδο. Είναι προφανές πως η διεύρυνση της ΕΕ αποτέλεσε βασική παράμετρος που επηρέασε τη διαμόρφωση του συνολικού «πακέτου». Εντούτοις, οι προτάσεις της ΕΕ ήταν αρκετά θετικές για τα εθνικά μας ενδιαφέροντα καθώς συμπεριέλαβαν σε σημαντικό βαθμό τις θέσεις που η Ελλάδα είχε υποστηρίξει, ιδίως την περίοδο της Προεδρίας της.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμπλήρωσε τον Ιούλιο του 2004 τις προτάσεις της για την περίοδο 2007-2013 με μια δέσμη νέων σχεδίων νομοθετικών πλαισίων (κανονισμών) για τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Το σύνολο των εν λόγω προτάσεων συζητείται συστηματικά στο πλαίσιο του Συμβουλίου. Προς το παρόν, το θέμα των Δημοσιονομικών Προοπτικών αποτελεί ακόμη αντικείμενο έντονα αποκλινουσών απόψεων μεταξύ των Κρατών Μελών, όπως άλλωστε παρατηρείται ιστορικά σε κάθε αντίστοιχη διαπραγμάτευση. Το πρώτο παράθυρο ευκαιρίας για **έναν ενδεχόμενο συμβιβασμό τοποθετείται χρονικά προς το τέλος της τρέχουσας Προεδρίας του Λουξεμβούργου.**

Σε κάθε περίπτωση, **οι πόροι που θα είναι διαθέσιμοι στη χώρα μας και στα άλλα Κράτη Μέλη για την περίοδο 2007-2013 δεν είναι γνωστοί** στην παρούσα φάση και όλοι οι εν εξελίξει σχεδιασμοί πραγματοποιούνται υπό την επιφύλαξη μιας συμφωνίας στο επίπεδο του Συμβουλίου.

Εντούτοις οι διαδικασίες σχεδιασμού προχωρούν στα Κράτη Μέλη καθώς η εκπεφρασθείσα εκ μέρους όλων φιλοδοξία (Ευρωπαϊκής Επιτροπής και

Κρατών Μελών) είναι **να μην επαναληφθούν τα φαινόμενα σημαντικής αρχικής καθυστέρησης** που συστηματικά παρουσιάστηκαν στην εκκίνηση κάθε προγραμματικής περιόδου (σχεδόν 1 χρόνος κατά μέσο όρο). Στην κατεύθυνση αυτή, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παροτρύνει τα Κράτη Μέλη να καταθέσουν τις προτάσεις τους το νωρίτερο δυνατό εντός του 2006.

Επιπρόσθετα, σ'ένα πνεύμα απλοποίησης των διαδικασιών η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εισηγηθεί μεταξύ άλλων την κατάργηση κάποιων σταδίων προγραμματισμού. Σύμφωνα με την εν λόγω πρόταση, **δεν θα υφίσταται πια κείμενο «Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης»** γεγονός που σημαίνει πως καταργείται επίσης ο σχετικός όρος («ΚΠΣ»). Κατά συνέπεια, η χρήση του όρου Δ' ΚΠΣ δεν είναι τεχνικά ορθή.

Στις 3 προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού, το ΚΠΣ αποτελούσε το κύριο κείμενο προγραμματισμού που αποτύπωνε τη συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και του Κράτους Μέλους όσον αφορά τους στόχους, τα μέσα και τις διαδικασίες χορήγησης της κοινοτικής βοήθειας. Το ΚΠΣ καταρτιζόταν από το Κράτος Μέλος και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επί τη βάση ενός Σχεδίου Ανάπτυξης (ή Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης – ΣΠΑ) που είχε υποβάλει το Κράτος Μέλος.

Στη συνέχεια, το ΚΠΣ εξειδικευόταν σε επιμέρους «Επιχειρησιακά Προγράμματα» (ΕΠ) διαρθρωμένα είτε θεματικά (συχνά αποκαλούμενα «τομεακά ΕΠ») είτε γεωγραφικά (Περιφερειακά ΕΠ ή ΠΕΠ).

Στην πράξη, η διαφορά στην επόμενη περίοδο προγραμματισμού δεν είναι τόσο σημαντική όσο φαίνεται, καθώς, σύμφωνα με την πρόταση της ΕΕ, τα Κράτη Μέλη οφείλουν και πάλι **να καταθέσουν το στρατηγικό αναπτυξιακό σχεδιασμό τους που τιτλοφορείται «Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης» (ΕΣΣΑ).**

Το εν λόγω κείμενο θα έχει **πιο στρατηγικό και πολιτικό χαρακτήρα** (και λιγότερο επιχειρησιακό) και θα πρέπει να είναι συμβατό με τις "Community Strategic Guidelines" που αναμένεται να εκδώσει η ΕΕ. Η αλλαγή αυτή συνάδει επίσης με την καινοτομία η έγκριση του εν λόγω κειμένου να παρέχεται από το Συμβούλιο (ECOFIN) και όχι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Όταν το ECOFIN εγκρίνει το ΕΣΣΑ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα ξεκινήσει τις διαπραγματεύσεις για την έγκριση των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Επί της ουσίας, αναμένεται να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη διασύνδεση των διαρθρωτικών παρεμβάσεων και της πολιτικής οικονομικής και κοινωνικής συνοχής με τη διαδικασία της Λισσαβόνας και τους στόχους του Γκέτεμποργκ.

3. ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Οι διαδικασίες σχεδιασμού σε εθνικό επίπεδο έχουν σημειώσει **σημαντική καθυστέρηση**, λαμβανομένου υπόψη του στόχου υποβολής του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης (ΕΣΣΑ) 2007-2013 την άνοιξη του 2006, και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στα μέσα του επόμενου έτους. Το χρονοδιάγραμμα που ανακοινώθηκε από την Κυβέρνηση τον Ιούνιο του 2004 έχει διολισθήσει σημαντικά.

Μέχρι στιγμής, το Υπ. Οικονομίας & Οικονομικών έχει εκδώσει δύο γενικής φύσης εγκυκλίους και κανένα συγκεκριμένο κείμενο αναφοράς όσον αφορά προτεραιότητες ή γενικές στρατηγικές κατευθύνσεις για την περίοδο 2007-2013.

Επισημαίνεται πως ο **σχεδιασμός του ΕΣΣΑ επιβάλλει την προσφυγή σε διαδικασίες εκτεταμένης διαβούλευσης** με τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους, τόσο κεντρικά όσο θεματικά και περιφερειακά.

Την παρούσα περίοδο, το Υπ.Οικ.Ο. επεξεργάζεται τις προτάσεις που κατάθεσαν σε αυτό τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες, ενώ παράλληλα δρομολογούνται σε ορισμένες Περιφέρειες «Αναπτυξιακά Συνέδρια» για την περίοδο 2007-2013.